

IZHAJA MESEČNO — CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN
NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 8

STEV. 2.

FEBRUAR 1940

LETO XIX.

Delavec in izobrazba

Hafner Krista

Delavcu je izobrazba nujno potrebna. Brez nje si delavec skoro ne more zboljšati svojega gmotnega položaja; brez nje se tudi ne more uvrstiti v človeško družbo, da postane njen vreden in spoštovan člen. Izobrazba pomeni za delavca njegovo edino premoženje. Kmet ima svojo zemljo, ki ga v vsakem primeru redi, dobro ali slabo, kakor jo pač zna obdelovati. Grunt je dota, ki jo kmet lahko zapusti svojemu otroku, četudi za njegovo izobrazbo ni skrbel. Delavec pa svojemu otroku navadno ne more zapustiti druge dote, kot čim bolj skrbno izobrazbo. Dokler je delavec živel v nevednosti, se ni zavedal svoje sile in vrednosti, ki jo ima njegovo delo za njegovega gospodarja pa tudi za vso družbo. Bil je stroj, ki ga je gospodar izrabljal, kakor izrablja svoje mrtve stroje v fabriki in jim daje le toliko olja, da se ne ustavijo. Prav tako je tudi delavcu plačeval za njegovo silo in moč, ki jo je izrabljal, le toliko, da je delavec mogel živeti, da njegova sila ni opešala. Za delavca kot človeka se gospodar ni brigal, ker se le-ta, v svoji nevednosti, sam svojega človeškega dostojanstva ter vrednosti svoje sile ni zavedal. Kjer in kadar pa se je delavec začel izobrazevati, so se tudi izboljšali nje-

govi življenjski pogoji. Če živi danes marsikateri delavec v takih pogojih, da ga zanje zavida kmet gruntar, se mora zahvaliti le delavski izobrazbi. Morda ne vprav njegovi osebni izobrazbi, ampak izobrazbi vsega delavskega stanu sploh. In če naj kdaj delavec uresniči svojo tiho ali tudi glasno željo, da premaga kapitalizem in preneha biti proletarec, bo to dosegel le z izobrazbo. Zakaj kapitalizem in proletarijat sta si nujno povezana med seboj. Kjer ni kapitalizma, tudi ni proletariata in kjer ni proletariata, tudi ni kapitalizma. V krajih, kjer se izobraževalno delo med delavci lepo razvija, je delavec že skoraj nehal biti proletarec, tisti nesrečni človek, katerega usodo vsakdo miluje, in ki ga nihče ne spoštuje. Tam je ta beseda izgubila svoj mračni prizvok. V teh krajih je delavec postal že delavski meščan, ki se zna uveljaviti v človeški družbi in ga zato družba tudi spoštuje ter ceni.

Delavec se pomena izobrazbe zase in za svojo družino tudi zaveda in jo v splošnem ceni. Ravno v Sloveniji vidimo, da se kulturno izobraževalne organizacije vseh vrst najlepše razvijajo prav v industrijskih krajih. Res pa je tudi, da so ravno delavcu dani najboljši pogoji za njegovo na-

daljnjo izobrazbo. Medtem ko mora kmet zlasti poletni delati od ranega jutra do poznega večera in komaj kdaj v nedeljo najde urico tihega oddiha, ki jo more posvetiti izobrazbi svojega duha in srca, pa je za delavca skoro že povsod vpeljan osemurni delavnik. Če porabi osem ur za spanje in počitek, mu še vedno ostane esem ur, ki jih lahko posveti svojemu lastnemu življenju, to je življenju doma in v družini in svojemu lastnemu oblikovanju. Časa ima torej dovolj, da se more izobraževati. Pa tudi ostala človeška družba ceni pomen delavske izobrazbe in mu jo skuša omogočiti. Delavska izobrazba ima danes pri nas samo enega velikega sovražnika, to je alkohol. Delavcu, ki se je predal pijanci, ni mar lastnega oblikovanja. Svoj prosti čas zapravlja po gostilnah, namesto da bi ga drugje koristneje uporabil zase, za svoje in za družbo. Po drugi strani pa je ravno izobrazba tista velika sila, ki delavca odvrača od pijančevanja. V delavskih krajih, kjer je kulturno izobraževalno delo lepo razvito, je pijančevanje že skoro izginilo in ti kraji izgubljajo ono mračno sliko, ki so jo svoj čas nudila delavska naselja. V takih krajih prebije lahko delavce svoj prosti čas v lepem delu v svojem društvu, namesto da bi posedal po gostilnah in tam zapravljil svoje zdravje in svoj denar. Če mora delavce tudi v raznih izobraževalnih društvih plačevati svoj članski prispevek in s tem nekoliko prispevati k članski izobrazbi, ta denar gotovo v nobenem primeru zanj ni izgubljen, marveč je naložen na visoke obresti.

Izobrazba pa je dvojna: šolska in pošolska.

Delavce in šola.

Svojo prvo izobrazbo dobi delavce — kakor vsak človek sploh — v ljudski šoli. Ljudska šola je ustanova zadnjih dveh stoletij in je nujno nastala iz spremenjenega življenja, odkar se je svetu porodila industrija. Pred nastankom industrije je človek doraščal le v družini. V njej se je vraščal v družbo in vanjej se je ob očetu, ma-

teri in starejših bratih učil vsega, kar je za življenje rabil. Industrijsko delo pa je razbilo družino. Delo in družina sta bila odslej ločena in otrok se ni mogel več v domači hiši učiti tega, kar je za življenje rabil. Zato je nujno, da je družba ustvarila ustanovo, ki naj nadomesti otroku učenje, ki mu ga domača hiša ni mogla več dati. Poleg učenja je pa morala šola prevzeti nase tudi velik del vzgoje, ki jo je prej vršila cerkev. Z nastopom industrije se je raztrgala notranja vez družine. V velikih mestih in industrijskih krajih je bil delavec pogosto brez doma in brez vsake trdne življenjske opore. Cerkev, ki je prej z besedo in zakramenti posegala v življenje slehernega človeka in ga duhovno oblikovala, je zdaj zgubila svoj vpliv na veliko množico delavstva, ki ni imela nikogar več, ki bi jo duševno vodil in vzgajal. Zato je moral tudi del te naloge preiti na šolo in tako je bilo nujno, da je šola postala velika učilnica in vzgojevalnica človeštva. Odtod njen velik pomen, ki ga ima in ga nujno mora imeti v življenju družbe in v oblikovanju vsega človeškega rodu. Dandanes sicer vsepovsod slišimo tudi pri nas, da šola ne vrši svoje naloge tako, kakor bi jo morala in kakor to družba od nje pričakuje. Res da je danes naša ljudska šola v velikih težavah, res je tudi, da svoje naloge ne vrši tako, kot bi jo morala in kakor bi jo laho. Vzrokov, katerih je več, tu ne morem podrobneje navajati. Omenim naj tu le en veliki vzrok, iz katerega prihaja to splošno nezadovoljstvo v našo šolo. Ta vzrok je napačno pojmovanje naloge, ki naj jo šola vrši v družbi. Kmet zahteva, da mora šola vzgajati bodoče kmete; po njegovem mnenju naj bi ljudska šola postala strokovna šola za vzgojo bodočih kmetov. Prav tako pa zahteva delavec, da se šola v industrijskih krajih spremeni v delavsko strokovno šolo, v kateri se bo mali učenček vzgajal za svoj bodoči delavski poklic. Vendar to ni in nikoli ne more biti naloga ljudske šole. V ljudsko šolo prihajajo otroci iz vseh slojev, iz vseh poklicev. Nobenemu ni

že v teh letih določeno, kaj bo iz nje-
ga postalo, kakšen poklic si bo v živ-
ljenju izbral. Kmečki otrok bo lahko
kdaj postal delavec, rokodelce, obrtni-
k ali se bo posvetil inteligenčnemu
poklicu. Prav tako pa si bo nemara
delavski otrok izbral drug poklic, ka-
kor ga ima njegov oče, in je to do-
stikrat celo želja očeta samega. Zato
bi bilo gotovo napačno in krivično, če
bi šola na kmetih vzgajala samo bo-
doče kmete, a šola v industrijskih
krajih samo bodoče delavce. Kdor le
malo premišli, bo sam spoznal, da to
ni in ne more biti naloga ljudske šole.

Drugič pa je mali učenec, ki ob-
iskuje ljudsko šolo, tudi še premlad,
njegov duh še premalo močan, da bi
mogel s pridom slediti posebnemu
strokovnemu pouku, kakršnega zahteva
od človeka priprava za določen po-
klic. Zato je in nujno mora biti na-
loga ljudske šole le ta, da da učencu
temelje za nadaljnjo izobrazbo, bo-
disi za izobrazbo po raznih višjih in
strokovnih šolah ali pa za samoiz-
obrazbo po knjigah, predavanjih in
drugih pripomočkih samoizobrazbe.
Edino, kar more in mora dati šola
otroku v tej smeri je to, da zbudi v
njem ljubezen do dela, ki redi njih
starše, in do okolice, v kateri dorašča.
Priznam, da v tej smeri naša šola po-
sebnost v delavskih krajih doslej ni po-
vsod vršila svoje naloge. Delavskemu
otroku smo govorili in peli le o teži
dela, o mraku, prahu in dimu, v ka-
terem mora delavec preživeti svoj dan,
o suženjstvu, ki mu je delež ob stro-
ju. Vendar pa ta krivda ne zadene
samo naše šole, marveč je ta duh vladal
v zadnjih letih skoraj po vseh šo-
lah v Evropi, ki so ga vnesle vanje
neke svetovno nazorne in politične
struje, ki so za svoj razvoj rabile
nezadovoljnega, revolucionarnega de-
lavca. Kmečka šola temu vplivu v
splošnem ni zapadla. Kmečki otrok
bše v svojem šolskem berilu o le-
poti kmečkega dela, o zornih jutrih,
o lepih večerih, o tem, da je kmet
kralj na svoji kmetiji. Učitelj, ki se
je, vsaj deloma, vživel v vas in v živ-
ljenje na vasi, skuša malega učenca
vpeljati v lepoto tega dela in v le-

poto narave, v kateri se to delo vrši.
Ta duh bi moral zavladati tudi v naši
delavski šoli. Saj ima tudi industrijsko
delo v sebi velike lepote. Kakšna
čuda ima v sebi kepa premoga, ki jo
dviga iz zemlje rudar, ki kakor krt
rije po temnih rovih. Sončna sila mi-
lijonov let je stisnjena v njej in po
rudarjevi reki bo dana v promet, da
bo služila človeštvu: gonila bo stroje,
grela tisočerin revnim ljudem v zim-
skih dneh mrazu stanovanja, gnala bo
parnike preko daljnih morij in pre-
važala blago iz kraja v kraj. In mrtvi
košček železa, ki ga ima v rokah to-
varniški delavec! Kaj vse bo postalo
iz njega? Ali morda stroj, ki bo tekkel
v tvornici noč in dan in vedno znova
ustvarjal nove dobrine človeštvu. Ali
morda železnica, ki bo s silno brzino
hitela iz kraja v kraj. In vsa ta ve-
lika čuda pomaga ustvarjati delavec
s svojim delom. Ali niso v tem silne,
nepojmljive lepote tistega, ki se zna
v svoje delo vživeti. Kako ne bi vzljub-
bil tega dela človek, če pomisli, kak-
šna sila in moč je v njegovih rokah.
Vzbuditi v otroku smisel za vse te
lepote je naloga delavske šole. Nujno
je treba, da izgine ona mračnost in
temno gledanje, ki zdaj vlada v ne-
katerih delavskih krajih. Res ti kraji
niso tako mračni in revni zaradi dima
in prahu, ki jih napolnjuje, marveč
le zaradi pomanjkanja sončne misli
in vedrega gledanja v svet in na delo.

Delavec je v splošnem spoznal vred-
nost šole za svoje otroke in ji je po
večini naklonjen. Živela sem dalj časa
v večjem industrijskem kraju in mo-
ram priznati, da je bilo tam delo v
šoli prijetno in lepo, kakor malo kje
drugod. V vseh dolгих letih nisem
imela niti enega spora s starši otrok.
Otroci so prihajali redno v šolo, bili
so preskrbljeni s šolskimi potrebšči-
nami, starši so se brigali za to, kako
se njihovi otroci uče. Da, tam sem do-
živela, kakor nikjer drugje, da so
se zlasti očetje zanimali, kako nji-
hov otrok napreduje v šoli. Pri več-
ini otrok je bil oče tisti, ki je skrbel,
da se je otrok učil, da je pisal svoje
naloge in mu je tudi sam pomagal
pri učenju. To je dober vpliv tega,

da je delavec le po osem ur dnevno zaposlen v tovarni in ima potem čas, da se briga za svojo družino in za svoj dom. Tako skušajo čim bolj izrabiti dobroto, ki jim jo je dala družba z ustanovitvijo ljudske šole.

Delavec in njegova nadaljnja izobrazba.

Z izstopom iz ljudske šole, za delavskega kakor za vsakega drugega otroka, izobrazba še ni končana. Nenehno se mora še nadalje izobraževati in samega sebe izpopolnjevati. Nadaljnja izobrazba pa je dvojna: strokovna (lahko bi ji rekli eksistenčna), ko izobrazuje svojega duha in svoje srce, da je vreden in dober člen človeške družbe.

Strokovno izobrazbo nudijo delavcu razne šole, ki jih deloma vzdržuje država ali druge javne ustanove, deloma pa tudi razne delavske organizacije. Meščanska šola, gimnazija, nadaljevalne in obrtne šole, tehniška šola, razni večerni tečaji, vse te ustanove imajo namen pripomoči bodočemu delavcu do tistega znanja, ki ga bo rabil pri svojem delu ob stroju ali v rudniku, ali pa pomagati delavcu, ki ima že svoj kruh, da si svoje znanje še izpopolni. Ponekod ustanavljajo industrijska podjetja tudi svoje posebne šole, da v njih strokovno izobrazujejo delavstvo, ki ga rabijo v svoji industriji. Tako je svoj čas vzdrževala KID na Jesenicah svojo posebno industrijsko nadaljevalno šolo; tvornica v Borovem ima svojo šolo; znane so tudi razne rudarske šole pri nas in v inozemstvu. V prav zadnjem času se nam obeta v Sloveniji delavska izobraževalna ustanova, ki je gotovo najboljše, kar je delavcu mogoče nuditi za njegovo stanovsko izobrazbo, to je delavska strok. šola, ki jo ima namen odpreti Delavska zbornica v Ljubljani. Ta šola bo imela pred raznimi večernimi tečaji in obrtno nadaljevalnimi šolami to prednost, da je učenci ne bodo obiskovali samo izven svojega delovnega časa, marveč bodo za čas, ko bodo obiskovali to šolo, oproščeni drugega dela in bodo tako lahko posvetili svoj

čas in vse svoje sile samo svoji izobrazbi. Taka šola je višek, kar se je dosedaj ustvarilo v prid delavske izobrazbe.

Vse te ustanove, ki smo jih zgoraj naštevali in poleg tega še mnoge druge, ki jih nismo omenili, ker pri nas ne pridejo toliko v poštev, imajo v prvi vrsti namen pomagati delavcu v njegovem delu za obstanek. Vendar pa samo ta izobrazba delavcu ne bi zadostovala, kakor gola stanovska izobrazba nikomur drugemu ne bi zadostovala, ker se noben stan ne more postaviti izven človeške družbe in živeti zgolj za svoje koristi. Zato je kakor vsakemu drugemu tudi delavcu potrebna neka občečloveška izobrazba, v kateri tudi potem, ko si je že priboril svoj obstanek, nenehno izobrazuje svoj um in svoje srce. Ta izobrazba ima in mora imeti namen: včleniti človeka v družbo, da bo njen koristen in spoštovan člen. Potrebo take izobrazbe so že pri prvih početkih spoznali vsi veliki vzgojitelji narodov in vzgojitelji delavcev so temu načelu še posebej skušali dati življenje v delavskih krogih in organizacijah. Prve temelje taki izobrazbi je dal slaven vzgojitelj Pestalozi, čeprav se le-ta v tistih časih še ni mogel posebej ozirati na delavstvo, ker takrat ta poseben stan še ni obstojal. Po njegovih načelih je gradil posebno Grundtvigt na Danskem svoje slavne visoke šole, v Nemčiji pa je zlasti Kolping skušal po zgledu Grundtvigovih visokih šol ustvariti visoke šole za delavstvo, in sicer po načelih katoliškega vzgojnega nauka. Katoliški vzgojni nauk ima svojo staro tradicijo. Po tem nauku je vzgoja človeka vzgoja k podobnosti do Boga. Iz tega nauka je Kolping črpal svoje temelje za svoje visoke šole in za delavsko izobrazbo sploh. Zavrgel je golo umsko prosvetljenost, kakor so jo razširjali med svojimi pripadniki zlasti privrženci Marxovih nauk in je zahteval, da mora biti cilj vsake delavske izobrazbe нравni dvig človeka, pridobitev možnosti, da vestno in v polni meri izpolnjuje nalogo na mestu, na katerem je postavljen, zato je

potrebno delavstvu tudi veliko pouka o družbi, o njenem razvoju, o pogojih njenega obstanka in o vlogi, ki jo ima v tej družbi Bog in njegove ustanove na zemlji.

Pri nas je položil temelje delavski izobrazbi Krek, kakor je položil temelje izobrazbi naroda sploh. Prvo izobraževalno društvo, ki ga je ustanovil, je bilo Društvo tobačnih delavk. Pozneje so se izobraževalna društva po njegovi zamisli razširila po vsej Sloveniji. Ker pa je bilo takrat slovensko ljudstvo po večini še kmečko, je bilo nujno, da so vsa ta društva imela pretežno kmečki značaj in so se predvsem ozirala na potrebe kmečkega ljudstva. Danes se pa Slovenija vedno bolj industrializira in se bo najbrž v bližnji bodočnosti še bolj. Kljub vsem umetnim zaprekam, ki jih nekateri postavljajo temu razvoju, tega ne bo mogoče preprečiti, ker ta razvoj je nujen za deželo, ki nima zadosti zemlje, primerne za obdelovanje, da bi mogla svoje prebivalstvo preživljati. Tako postaja delavec vedno bolj važen člen slovenskega naroda. Doslej smo bili vajeni, da smo govorili le o kmetu kot stebru slovenskega naroda. Gotovo bo to ostalo res tudi še za bližnjo bodočnost, toda v razvoju, kakor ga doživlja naš narod, ta steber sam ne bo mogel držati našega naroda pokonci. Poleg njega se bo moral postaviti delavec kot važen in pomemben člen naroda. In tako bo v bližnji bodočnosti ravno delavcu pripadala važna naloga v življenju našega naroda. To veliko nalogo pa bo mogel rešiti samo umsko in srčno izobražen človek. Zato

morajo naša prosvetna in izobraževalna društva zlasti v delavskih krajih poglobiti svoje delo. Delavcu je treba mnogo strokovne in umske izobrazbe, da se bo spoznal sredi številnih krivih nauk, ki mu jih posebno v novejšem času ponujajo od vseh strani in ki so prenešeni k nam večinoma iz tujine, da bo ločil krive preroke od svojih pravih učiteljev in prijateljev. Treba pa mu je še mnogo srčne izobrazbe, da bo postal kulturn človek, kar je višek vsega, kar moremo od človeka v življenju pričakovati. Kulturo pa more človeku dati le izobrazba, ki jo blaži vera.

Dve veliki svetinji ima slovenski narod: narodnost in vero. Do sedaj smo stavili svoje upanje v kmeta, da bo on ohranil našemu narodu ti dve svetinji. Zdaj pa se temu mora pridružiti tudi naš delavec. In izobrazba naj bo tista velika sila, ki bo delavcu omogočila, da bo poleg svojega dela vzljubil tudi ti dve veliki svetinji in postal tako res steber, da naš narod tudi v času preizkušnje ne bo propadel, temveč se bo vedno dvigal in rasel med drugimi narodi.

Opomba. To predavanje »Delavec in izobrazba« ni samostojno predavanje. Zamisljeno je kot del predavanja dr. Brumna »Kmet, izobrazba in šola« in je izpopolnjeno le na tistih mestih in toliko, kolikor se nanaša na delavca in na njegovo izobrazbo. Po načelih štiriletke, kakor si jo je zamislila Prosvetna zveza za svoje bodoče delo, imajo ta predavanja nalogo dati poslušalcem le stvarino in misel, o katerih naj bi na prosvetnem večeru razpravljali. Zato so tudi v tem predavanju nekatere misli le nakazane in nepopolno podane. Zlasti velja to o odstavku »Delavec in njegova nadaljnja izobrazba«.

Voditeljski tečaj in občni zbor Slovenske prosvetne zveze v Celovcu

Tih božični dan je bil, ko so se v prostorih Slovenske prosvetne zveze v Celovcu zbirali krajevni vodje kulturnega življenja slovenske narodne družine, da si osvojijo in potrdijo misli in smernice za svoje predstojee, odgovornosti polno delo ter za-

držanje in da času in prilikam primerno manifestirajo svojo zvestobo narodu, kateremu pripadajo po krvi in duši, in državi, katere zvesti državljani so. Odziv na vabilo k dnevu slovenske prosvete v Celovcu je bil nenavaden, moška in ženska mladina

je zastopala prav vse kraje dežele, koder biva slovenska narodna družina, sivolasi narodni delavci se niso mogli načuditi številu in gorečnosti vrstam mladih delavcev. Osrednji odbor pa je smel z zadoščenjem ugotavljati strujenost in disciplino zavodnih koroških Slovencev. Še zunanji okvir zborovanja je bil primeren: na pročelju okinčane dvorane je v velikih črkah blestel Župančičev verz »Moj narod star je težkih tisoč let, moj narod moder je ko kralj Matjaž«.

Voditeljski tečaj.

Tečaj je izpolnilo dvojje predavanj, kratkih, nazornih, sledeči razgovor jih je dopolnil.

»Kulturni stiki med Nemci in južnimi Slovani« je bil naslov prvega. Predavatelj — urednik »Mladega Korotana« — je segel nazaj v pradžavo zgodovino, ko so imela arijska plemena še svojo skupno domovino, in v številnih besednih primerih nakazal sličnost izrazov pri Nemcih in južnih Slovanih. Sledeča sosesčina obeh ljudstev na evropskih tleh je imela za naravno posledico, da sta se sosedna medsebojno vedno bolj spoznavala in medsebojno vplivala na razvoj. Često so bili medsebojni stiki tudi nehoteni. Nemški protestantizem je Slovenceem posredno izposloval prvo slovensko knjigo, tiskano v slovenskem jeziku v nemškem mestu Tübingen. Doba književne romantike je oba naroda zavestno povezala. Goethe, brata Grimm, Herder so se navduševali nad narodnimi pesnitvami jugovzhoda. France Prešeren je bil prijatelj nemškega pesnika Anastazija Grünna, pod vplivom predvsem nemških pesnikov se je razvijal njegov silni talent. Edinstveno je prijateljstvo velikega Goetheja z ženijalnim Srbom Vukom Karadžićem. Minilo stoletje, stoletje narodnega preporoda med južnimi Slovani, je prepolno dokazov, da si narodi-sosedje trajno medsebojno posredujejo sado-ve svojih kultur. Če se ima slovenski narod prav mnogo zahvaliti nemški srednji in visoki šoli, se je na drugi

strani oddolžil s svojimi sinovi, ki so množili nemško kulturo, da se omenita samo naravoslovec Jožef Štefan in kartograf Blaž Kocen. Predavatelj je končno segel še v najnovejšo dobo in se pri tem dotaknil tudi izvanredno uspešne nemške književne razstave v Belgradu in njenih odmevov med Jugoslavlani.

»Kulturna zgodovina slovanskih ljudstev« je bil naslov drugega predavanja. Predavatelj je uvodno nakazal izredne sličnosti narodne zgodovine slovanskih ljudstev. Usoda jim je naklonila dolga stoletja srčnega in razumskega zorenja. Ni jih rada obremenjevala s posli zunanjega urejanja in upravljanja kot bi jih hotela pridržati za dobo, ki bo v znamenju nove kulturnosti. Tako zveni pri Slovaki vprek močna lirična, čustvena struna, njihova književnost je prepolna srčnih izlivov, mladostnega ognja in še nenavadno zdrave intuicije. Na vprav svoj način doživljajo slovanski narodi svet v sebi in okoli sebe, po svoji duševnosti že danes prispevajo svoj delež k ustvaritvi nove, razumarstvu odmaknjene Evrope.

Živahni razgovor, prepleten z vedro pesmijo, je dopoldanske prosvetne urice zaključil.

Občni zbor S. P. Z.

Krepka Adamičeva »Kaj ti je Mojca«, podana po tridesetletanskem osrednjem pevskem zboru, ga je otvorila. Podpredsednik g. Janko Ogris je nato ugotovil, da je od 35 v zvezi včlanjenih društev navzočih 33 članic, izrazil je veselje, da dosega število zastopnikov nad 200 oseb, in podal zborov spored. Mladi, krepki Bilčovščani so uvodni pesmi dodali par sočnih svojih pesmic, nakar je podpredsednik v jedrnatem in globokem govoru nanizal število vzpodbud in opominov za novo delo v novem »Slovenskem kulturnem društvu«.

»Naloga slovenskega kult. društva«.

»Na živih stebrih je zgrajen kulturni dom koroških Slovencev, Poljanec, Krajger, Grafenauer, Brejce, Ein-

spicler, Janežič, Majar, Ziljski, Slomšek, Jarnik in še sto drugih slovenskih velikanov ga je gradilo. Da bi ne bilo le-teh, mi bi se ne shajali več na prosvetnih dnevih. Od teh mož smo si navzeli idealizma, s katerim smo prebrodili nedavno dobo, ko se je ljudstvo že vpraševalo: ali smo še Slovenci? Prosvetna zveza, oprta na krajevne organizacije in njihove vodje, je zastavila vse svoje sile in danes stoji pred nami nova slovenska prosvetna organizacija z novimi pravili in novim ustrojem. Sicer kulturno društvo, kot prostovoljna, od krajevnih prilik začasna organizacija, ne bo nikakor mogla odpomoci vsem nedostatom našega kulturnega življenja, vendar bo njeno delo dajalo vsemu narodu dovolj moralnih sil, da pod težo razmer ne bo omagal. Ob vsaki priliki ima narod dolžnost, da z delom dokazuje svojo voljo do življenja. To voljo dokazuje najbolj primerno z neumornim in discipliniranim prosvetnim delom, ki je najhvaležnejši kos narodnega življenja. Državna oblast je nova društvena pravila potrdila. Njeno potrdilo nam mora biti ukaz, da se v pravilih predvidenih kulturnih svoboščin v polni meri poslužimo! Vsako, tudi najmanjše delo v prosveti — in naj si je skromna deklamacija, kratka pesmica, mala igrice, ena sama knjiga, ena sama pobuda in prošnja — rodi svoj sad in bogati našo duševnost. Vse delo pa naj sloni na temelju iskrene domače vernosti, ki ga bo duhovno bogatila in mu vtisnila pečat večotrajnosti.

»Čuvajmo slovensko dostojanstvo«.

je bil naslov drugega govora, podanega po prosvetnem tajniku. Naj nanizamo iz njega nekatere glavne misli:

»Pred 1500 leti je naš rod posedel to zemljo, koder se danes nahaja. S svojim delom, s svojo kulturnostjo ji je vtisnil svoj pečat. Tudi zemlja je vtisnila svoj značaj njegovi duševnosti in še njegovi postavi. Kulturno pravo koroških Slovencev je zasidrano v njihovi tisočletni zgodovini,

ki je polna dokazov slovenske narodne volje: od dobe ustoličevanja preko stoletij turških vpadov in zoreče kmečko-stanovske zavesti v dobo preporeka evropskih narodov in zavestne kulturne rasti slovenskega ljudstva. Svojemu narodnemu dostojanstvu je koroški Slovenec dolžan, da je čuvár prebogaté kulturno-zgodovinske tradicije, kajti v njej je vkoreninjena njegova slovenska zavest.

Svojo državljansko zvestobo izvajamo koroški Slovenci iz narodne zvestobe. S solidnim gospodarstvom na kmetijah, z zdravimi, mnogoštevilnimi družinami, z dejavno pomočjo revnim in ubožnim, z rednim plačevanjem javnih bremen in letos še s stoddotnim odzivom slovenskih fantov in mož k vojaškemu službovanju, dokazujejo koroški Slovenci dan za dnem svojo državljansko zvestobo. Zato so lokalni očitki politične nezanesljivosti koroških Slovencev docela neosnovani in brez vsake podlage. V najkrajši dobi bo Slovenska prosvetna zveza po vzoru lanskega leta g. notranjemu ministru tolmačila narodno-kulturni razvoj koroških Slovencev v drugem letu njihove politične pripadnosti k Veliki Nemčiji.

Vse svoje duhovne, duševne in gmotne sile hoče slovenska narodna skupina odslej v še večji meri posvetiti narodno-kulturni samopomoči. Previdnost, ki dodeljuje vsakemu narodu njegovo posebno nalogo, nas bo ohranjala in varovala, dokler bomo prinašali na žrtvenik svoje kulture svoj idealizem, svojo nesebičnost in svojo železno disciplino.

Poročilo tajništva in odsekov.

Iz podanih poslovnih poročil posnemamo nekatere podatke: Zvezin smoter, naj ostane kulturno življenje in delovanje koroških Slovencev neokrnjeno in neovirano na zunaj, solidno in zdravo na znotraj, je bil vrhovno načelo vsega delovanja. Za sredstva so služili ustmeni stiki z društvenimi vodji v okviru okrožnih sestankov, gostovanja z govori, okrožnice, tečaji in prosvetni kotiček po-

litičnega tednika. Meseci krize v društvi so premagani, primerno zunanjim prilikam in času se novo delo že razvija. Dočim je delo osrednjega tajništva osredotočeno na splošno prosveto, vršijo strokovne naloge odsek za mladinsko izobrazbo, pevski in dramatski, dekliski in gospodarski odsek. Poverjeniki so svojo dolžnost v polni meri, kakor je položaj dovoljeval, vršili in doprinesli, da se posamezne prosvetne discipline razvijajo v določenem pravcu. Tako si načelo »Pomagajmo si po svojih močeh in Bog nam bo pomagal«, v očigled dobri volji osrednjih in krajevnih odbornikov utira svojo pot v najoddaljenejši plasti slovenske družine.

Blagajniškemu poročilu in živahnemu razgovoru med slučajnostmi je

spet sledila pesem, nakar je viharo pozdravljen, povzel kratko besedo, med šolskim letom službeno odsotni, predsednik S. P. Z. g. dr. Joško Tischler. V več nazornih primerih je nanizal vrline nemškega ljudstva — njegovo spoštovanje narečja, globoko ukoreninjenost z zemljo in še njegovo iskreno duševnost — in jih priporočal v posnemanje. Globok vtis so v udeležencih napravile besede vrliga rojaka, ki po svojem poklicnem delu kot noben drugi izmed nas ne pozna nemški svet in njegove prednosti.

Po zaključnih podpredsednikovih besedah je vstala vsa dvorana in v mogočnem zboru je večnolepa »N mav čriez jizaro« izzvenela v glasno zaprisego novega, svetega idealizma.

Društva, odseki in krožki pozor!

V zadnji številki »Vestnika« je bil priobčen tekmovalni red za zbiranje prispevkov za Slovenski dom v Ljubljani. Da bi se delo čimprej začelo in z uspehom vršilo, je Prosvetna zveza poslala društvom sledeče okrožnice:

Okrožnica št. 4.

Ljubljana, 25. I. 1940.

Tekom letošnjega leta se bo začel zidati v Ljubljani **Slovenski dom**. Ne bo to dom ljubljanskih prosvetnih društev, temveč dom celokupne naše organizacije. Tu bodo našle svojo streho Prosvetna zveza, Zveza fantovskih odsekov, Zveza dekliskih krožkov, Ljudski oder, Slomškova družba, Slovenska dijaška zveza, Slovenska krščanska ženska zveza in Katoliška akcija. Pomen tega doma za vso Slovenijo je ogromen. Bližajo se trenutki, ko se bodo uresničile želje, ki desetletja gore v naših srcih, da dobimo svojo avtonomno Slovenijo. Kako bo v bodoče izgledala ta Slovenija, zavisi v veliki meri od naših organizacij. Kakršni bodo graditelji naše domovine, takšno življenje bo zavladalo po naših dolinah, gričih in ravninah.

V bodočem domu se bodo vršili stalni tečaji za voditelje prosvetnih društev, fantovskih odsekov in voditeljice dekliskih krožkov. Vse centralne organizacije večkrat ne morejo pomagati edincem po deželi v taki meri, kakor bi želele in to zaradi pomanjkanja prostorov za zvezne tečaje. Tu bodo zajemali iz virov prave krščanske omike, ki bo slonela na načelih katoliške Cerkve, vsi delavci na polju izobrazbe, ki bodo delali po prosvetnih društvi, odsekih, združgah, po župnijah in občinah.

Poleg tega bo Slovenski dom spomenik pokojnemu dr. J. Ev. Kreku, očetu našega prosvetnega, združnega in političnega gibanja. Zato pa smo poklicani vsi brez izjeme, da pomagamo graditi Slovenski dom.

Akcijski odbor v Ljubljani je razpisal tekme za prosvetna društva v nabiralni akciji za Slovenski dom v Ljubljani. Tekme smo priobčili v I. številki »Vestnika« za leto 1940, na strani 8., 9. in 10. Način tekmovanja je tako prirejen, da je možno, da dobi nagrado tudi najbolj revno in najmanjše prosvetno društvo v katerem koli kraju naše škofije. Društva so razdeljena po okrožjih in to

v štiri glavne skupine. Posamezno društvo pa se oredi po številu odsekov. Na ta način dobimo ključ, po katerem se bodo delile nagrade. Nagrade so praktične. Obsegajo kino aparate, skioptične, radio aparate, harmonije, žaromete za odre in celo vrsto knjižnih zbirk. Te nagrade imajo namen vzpodbuditi člane društev, da skušajo s svojo priidnostjo z zbiranjem prispevkov koristiti tudi svojemu društvu.

Vsako prosvetno društvo naj zbere iz svoje srde 3 člane, tako imenovani akcijski odbor, ki prevzame vso organizacijo za zbiranje prispevkov. Vsako društvo naj dobro prouči načrt tekmovanja, ki je objavljen v 1. številki Vestnika, nato pa naj napravi načrt za zbiranje. Razni so načini, kako bo akcijski odbor prišel do čim lepše zbirke. Navedemo jih samo nekoliko:

1. Akcijski odbor preskrbi predavanje o Slovenskem domu s skioptičnimi slikami. Predavanje je na razpolago pri Prosvetni zvezi.

2. Določi naj igro, katere čisti dobiček nameni za Slovenski dom.

3. Stopi naj v stik s fantovskim odsekom, kateri naj v postnem času priredi akademijo in čisti dobiček pokloni akcijskemu odboru za Slovenski dom.

4. Naprosi naj dekliški krožek, da priredi 25. marca materinski dan in mu prepusti čisti dobiček.

5. Obišče naj v svojem okraju premožnejše ljudi z nabiralno polo, kateri naj bi darovali po 100 in po 50 din. Na nabiralno polo zbirate lahko tudi manjše zneske.

6. Izbere naj izmed naraščaja fantovskega odseka in dekliškega krožka najbolj agilne in jih pošlje od hiše do hiše, da zbirajo in prosijo za staro železje. To železje bo zbirala občina in plačevala po gotovi ceni. Ta izkupiček naj gre potem za Slovenski dom.

To so le nekateri načini zbiranja, ki se priporočajo akcijskim odborom. Do 15. februarja morajo vsa društva sporočiti imena članov akcijskega odbora in poslati sporočilo, kako bodo

v okraju svoje župnije vršili zbiralno akcijo. Nabiralne pole dobite pri Prosvetni zvezi v Ljubljani. Vsak mesec naj potem poročajo, kako zbirka raste. Tekmovanje bo zaključeno s 30. aprilom.

Osrednje organizacije trdno pričakujejo in upravičeno upajo, da ne bo niti enega društva, ki bi pri tem delu odpovedalo svojo pomoč.

Z Bogom na delo!

Za Zvezo fantovskih odsekov:

dr. St. Žitko, l. r.,

t. č. predsednik.

Za Prosvetno zvezo:

dr. Fr. Lukman, univ. prof., l. r.,

t. č. predsednik.

Za Zvezo dekliških krožkov:

Albina Bajd, l. r.,

t. č. predsednica.

Nabiralna pola

Kakor smo že v okrožnici št. 4 opozorili, bo to dom naših osrednjih organizacij in ne ljubljankih prosvetnih društev, zato je dolžnost vseh organizacij, da izvedejo zbiralno akcijo, kakor je predvidena v 1. številki Vestnika leta 1940 in v okrožnici št. 4.

Do danes od Vašega društva še nismo prejeli naslova predsednika akcijskega odbora, ki naj bi vodil vso zbiralno akcijo. Prosim, da izročite te nabiralne pole njemu, da jih izroči uglednim in zaupnim osebam, da izvedejo zbiranje prostovoljnih prispevkov.

Istčasno prilagamo tudi položnice. Skrbite, da bodo odseki priredili akademije, katerih čisti dobiček bo šel za njihove prostore v novem domu in za telovadnico. Poleg tega naj dekliški krožek priredi materinski dan, in naj čisti dobiček odstopi za »Slovenski dom«, društvo pa naj priredi še pred veliko nočjo igro v ta namen. Na ta način bo vaše društvo lahko z uspehom tekmovalo za razpisane nagrade, kakor so objavljene v 1. številki Vestnika letošnjega leta. Vsak znesek na poli mora biti vpisan s črnilom, kakor tudi podpis.

Odbornikom za treznost

V Ljubljani se je na novo poživilo društvo treznosti, katero želi stopiti v stik z Vami, da bi tudi treznostno gibanje po naših društvih na novo zaživelo. Vsi vemo in obžalujemo, da alkoholizem tako strašno gospodari nad našim narodom in povzroča toliko gorja. Če narod res ljubimo, ne smemo in ne moremo tega brezbrizno gledati. Trdimo, da je med vsemi kulturnimi deli, delo za streznjenje naroda prvo in najpotrebnejše.

Če pa hočemo proti temu tako razširjenemu in vkoreninjenemu zlu kaj izdatnega doseči, je treba, da pri tem

sodelujejo vsi, ki morejo kaj pomagati. Vaše društvo je k temu gotovo poklicano. Zato vas prosimo, da posvetite temu delu vso tisto pažnjo in skrb, ki jo zasluži. Kolikor ste na tem polju že doslej delali, za vse to se Vam lepo zahvaljujemo. Prosimo pa, da bi to delo še pomnožili. Strniti hočemo vse moči za to delo.

Prosvetna zveza bo v prihodnji številki *Vestnika* priobčila primerno predavanje. Skrbite, da se bo to predavanje res vršilo v okviru Vašega društvenega dela.

Društveni obzornik

Živahno društveno življenje v Trzinu. Društveno življenje je zelo razgibano. Že pred vojno je bilo tako. Katoliško misleči delavci in obrtniki so se zbirali v Društvu sv. Jožefa. Meščani-naprednjaki so se zbirali v Slovenskem bralnem društvu, socialisti pa so imeli svoj konzum, dokler pa tega ni bilo, so se zbirali v gostilni Kavčič. Konkurence je bilo v tem pogledu več kakor dovolj. Na vseh straneh so bili zelo agilni ljudje. Vsak izmed teh treh pokretov je Trzinu vtisnil svoj pečat in je najbolje, če se ti pokreti imenujejo: katoliški, liberalni in socialno-demokratski. S svetovno vojno je društveno delovanje zelo trpelo. Po vojni pa takoj zopet oživel in je izgledalo, da bo začelo prevladovati marksistično mišljenje. Mnogi se še spominjajo impozantnih zborovanj pri »Toncu« in spreveda po Trzinu z velikimi rdečimi zastavami in z godbo na čelu 1. maja 1919. A to je trajalo le kratko dobo. Pričela so se trenja in rdeči so bili deljeni na dvoje: levičarji in Kristanovi desničarji. Po nekaj letih je umrl Kristan, z njim je legla v grob njihova gospodarska organizacija in s tem so kmalu zgubili svojo streho tudi trziški socialisti. Obratno pa je bilo v katoliškem taboru. Po smrti župnika

g. Potokarja, smo dobili žilavega in po napredku stremečega č. g. Škerbca za župnika, s katerim smo se našli pri katoliškem pokretu in s tem se je gospod kar naenkrat znašel tudi v javnem, političnem in gospodarskem življenju. Poraz pri občinskih volitvah 1924. leta, ga je pogнал z vso silo v gospodarstvo in s tem je bil ustvarjen temelj, na katerem se oblikuje in se bo še oblikovalo javno življenje v Trzinu. Če primerjamo delo marksizma z delom katolicizma, vidimo veliko razliko. Tam propad, tukaj napredek in vsestranski razmah, tam materializem, tu idealizem, tam sebičnost, samouživanje, tu samozatajevanje, tam veseljačenje, tu skrb in trdo delo, delo na odru, delo v FO in DK, delo pri godbi, v javnosti, v gospodarstvu, v politiki itd. Toliko panog dela, da manjka ljudi. Vendar to delo donaša blagoslov ne samo nekaterim, ampak vsemu Trzinu. — Zelo vidno vlogo igra Vincencijeva konferenca na karitativnem polju. Preko 170 otrok je vsak dan na kosilo. Starši, ki so zapušteni v tovarnah, oddajajo otroke čez dan v zavetišče, kjer imajo nekateri celodnevno oskrbo. V Rokodelskem domu, ki je tudi last Vincencijeve konference, je preko 50 fantov na hrani in stanovanju. Skala in Ro-

kodelski dom imata pod svojo streho velike družine, za katere je treba dosti skrbi in dela. To tiho delo, ki ga opravljajo šolske sestre, je obvarovalo že marsikoga pred padcem. Če je, je tu resničen izrek: »Duh je, ki oživlja.« — Vse navedeno je le bežen pogled v tržiško življenje. To življenje je zelo živo in se vsak, kdor pride v našo sredo, temu kmalu privadi in ko odhaja, se še vedno rad spominja na čase, katere je preživel v Trzinu.

Kamnik. Društveno življenje v tej zimski sezoni se je začelo z občinim zborom Prosvetnega društva »Kamnik«, ki se je vršil 12. oktobra minulega leta. Le to omenimo iz zanimivih poročil tega občnega zbora, da je po naklonjenosti Hranilnice in posojilnice na Šteti znatno olajšano plačevanje društvenih dolgov in je tako podana možnost za prepotrebna popravila na poslopju »Kamniškega doma«. Tudi o počitnicah dramatski odsek društva ni počival, ampak je z uspehom uprizoril na Malograjskem trgu Finžgarjevo »Naša kri«, kar je vzbudilo pri meščanih in v okolici veliko pozornost. Če ne upoštevamo glasbenega koncerta, ki ga je v okviru društva proizvajal abiturientski trio 24. sept. minulega leta, moremo kot otvoritveno predstavo beležiti igro »Za pravdo in srečo«, s katero se je društvo oddolžilo pesniku-domačinu Antonu Medvedu za 70-letnico njegovega rojstva. Po živahnem sporedu in gladkem izvajanju, je gofovo vse prireditve presegla akademija Fantovskega odseka in Dekliškega krožka dne 1. decembra minulega leta. Za Miklavža smo tudi letos uživali urico oddiha ob Grzinčičevi znani opereti »Miklavž prihaja«. Tudi dvojce predavanje za širše občinstvo je priredilo društvo; 25. novembra predavanje dr. Žvoklja o slovenski zemlji ob Soči in 15. decembra zelo zanimivo skioptično predavanje dr. Andreja Snoja o krajih Jezusovega rojstva. — Cerkvene mladinske organizacije pa so 8. decembra za 40 letnico ustanovitve Marijinih kongregacij počastile

svoj vzor — Brezmadežno s posrečeno marijansko akademijo, katere glavna točka je bila simbolična igra »Slepi jetnik mladosti«. Želeli je, da bi se ta zagon društvenega življenja vzdržal in bi tako moglo društvo pokazati ob koncu poslovnega leta lepe prosvetne uspehe.

Radomlje. Naš kraj se sicer bolj malo omenja v dnevnem časopisju, vendar to ne pomeni, da življenje pri nas spi. Prav nasprotno! Odkar se je ustanovilo »Katoliško prosvetno društvo«, se je prav prosvetno delo pri nas zelo poživilo. Komaj dobro leto obstojamo, a že lahko beležimo mnogo uspehov. Najbolj smo seveda ponosni na to, da smo si že takoj v prvem letu postavili nov, svoj prosvetni dom. Z velikim idealizmom smo se lotili dela in kljub mnogemu zaviranju s strani naših nasprotnikov ter precejšnjemu nerazumevanju s strani nekaterih naših ljudi, smo začeto delo nadaljevali. In še preden je nastopila zima, smo glavne prostore toliko izdelali, da se lahko v njih vršijo vsakovrstne prireditve in nastopi. Poudariti pa moramo, da smo skoro vsa dela dovršili izključno z lastnimi sredstvi, za kar gre našim sodelavcem najlepša zahvala. Že pomladi leta 1959, smo priredili veliko tombolo, ki nam je prav lepo uspela. Mnogo večja prireditev je bila seveda v avgustu, ko je Fantovski odsek s sodelovanjem ostalih odsekov in Dekliških krožkov kamniškega okrožja priredil velik telovadni nastop. To je bil res pravi praznik naše mladine in prava manifestacija naše misli. Toliko ljudstva zbranega in takšnega spreveda v Radomljo menda še nismo videli. Res, veliko skrbi so imeli prireditelji s tem nastopom, a hvala Bogu, vse se je dobro izteklo, in tudi finančni efekt ni izostal. No, zdaj so se naši fanje zopet zaprli v telovadnico, kjer pridno vadijo. — Ne smemo pa prezreti delavnosti našega dramatskega odseka, ki se nam je to sezono predstavil že s celo vrsto uspešnih iger. Priredil je uspelo Miklavževanje z burko »Rebeljon v peklu« in z obdarovanjem

naše revnejše mladine. Za božič se nam je predstavil z družinsko dramo »Sin«, na Silvestrovo pa nam je preskrbel za prijetno zabavo »pri pogrnjenih mizah«.

Mengeš. Leto 1940. smo dobro začeli. Dekliški krožek je uprizoril veseloigro »Zgubljeni raj«, v veliko zabavo gledalcev. Imeli smo tudi drugi prosvetni večer, na katerem smo poslušali predavanje s skioptičnimi slikami o eni izmed najnevarnejših sodobnih zmot. Pri nas ljudje ne verjamejo več lažnim vestem, katere širijo razni agitatorji, ampak iščejo resnice v dvorani. — Na Svečnico so naši vrli telovadci in požrtvovalne telovadkinje uprizorile telovadno akademijo. Kljub hudi zimi in velikemu snegu so se že tedne prej z vsem ognjem pripravljali na njo. Zato so se pa tudi izborni izkazali in želi pri gledalcih navdušeno odobravanje. — Na pustno nedeljo pa smo gledali na našem odru veseloigro »Kurentova nevesta«. Tudi ta je lepo uspela našim igralcem.

Šmartin pri Kranju. Predavanje o severnih Slovanih, ki ga je imel preteklo nedeljo na drugem prosvetnem večeru tukajšnjega Prosvetnega društva kulturni urednik »Slovenca«, slavist g. dr. Tine Debeljak, je zelo lepo uspelo. Nazorne misli, ki nam jih je razvijal g. predavatelj, je spremljalo lepo število skioptičnih slik, ki so poslušalce v duhu peljale preko zgodovine Poljakov in so prikazovale različne kulture v vseh dobah. Skoro vsi navzoči so videli in slišali na podlagi teh izvajanj mnogo novega in koristnega, tako da se lahko reče, da so taka predavanja za vsakogar prepotrebna. Tako smo videli poljsko

zemljo, poljske šege, običaje, mesta, pomembnejše zgodovinske narodne spomenike itd. Vsakdo si je mogel ustvariti pozitivno sodbo o Poljski, o Poljakihi ter njih visoki kulturi, ki je marsikoga zadivila. Za uvod v predavanje je bilo izvajanih nekaj slovanskih pesmi, ki jih je odpel mladinski zbor. Občinstvo je dokaj dobro zasledilo dvorano. Pri tej priliki pa je treba grajati zelo slabo udeležbo od strani moških, ki so bili v veliki manjšini. Ne gre tako, možje in fantje, da bi smatrali taka pomembna predavanja za manj vredne prosvetne prireditve, prav ta so bistvo naše prosvete. Za prihodnjic naj veljajo taki in slični prosvetni večeri kot strogo obvezni za vse člane Prosvetnega društva brez razlike.

Knjižnicam!

Knjižnice, naročite Indijske knjižice, da s tem pomagate slovenskim misijonarjem v Bengaliji! Dosedaj so izšli štirje letniki — 1936—1939. — 1. Obisk v Indiji, potopis; 2. Bengalčevi bogovi, verstva; 3. Biser in lilija, zgodba; 4. Sv. Frančišek Ksaverski, slike; 5. Izlet na Himalajo, potopis; 6. Lotosov cvet, povest; 7. Kri mučenec, povest; 8. Bengalčki, igrice in prizori; 9. Indijske pravljice; 10. Indijske šole, kulturni problem; 11. Morapaj, opis misijonske postaje; 12. Iz indijskega ujetništva, spomini; 13. Potovanje v Indijo, doživljaji; 14. Parijci, socialni problem; 15. Indijska modrost, pravljice; 16. Roža z indijskih poljan, življenjepi. Vse knjižice dobite vezane v 2 knjigah po 2 letnika (8 zvezkov skupaj). Cena eni knjigi 30 din. — Lepa pridobitev za vsako knjižnico, za društva in posameznike.

Vseбина: Hafner Krista: Delavec in izobrazba. — Voditeljski tečaj in občni zbor Slovenske prosvetne zveze v Celovcu. — Društva, odseki in krožki, pozor! — Odbornikom za treznost. — Društveni obzornik. — Knjižnicam!